

Kerime Fatma Gntrk

**MLLETLERARASI ÖZEL HUKUKTA
MEDİKAL TURİZM**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
KISALTMALAR	XXI
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM MEDİKAL TURİZMİN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ VE TARAFLARIN BELİRLENMESİ

I. GENEL OLARAK.....	5
II. MEDİKAL TURİZM VE SAĞLIK TURİZMİ AYRIMI.....	7
A. Sağlık Bakanlığının Hasta Sınıflandırması.....	7
1. Uluslararası Sağlık Turisti Olarak Kabul Edilenler	7
2. Uluslararası Sağlık Turisti Hizmeti Almayanlar.....	9
B. Uluslararası Sağlık Turizmi Anonim Şirketi	10
III. MEDİKAL TURİZMDE YER ALAN TARAFLAR.....	12
A. Medikal Turistler	12
B. Sağlık Hizmeti Sunucuları.....	15
1. Kamu Hastaneleri	15
2. Üniversite Hastaneleri	16
3. Özel Hastaneler.....	16
4. Özel Sağlık Kurum ve Kuruluşları.....	17
C. Aracı Kuruluşlar	19
IV. SAĞLIK HİZMETİ SUNUCULARI VE ARACI KURULUŞLARIN MEDİKAL TURİZM FAALİYETİNDE BULUNMASI.....	21

A. Sağlık Hizmeti Sunucularının Medikal Turizm Faaliyetinde Bulunması.....	21
B. Aracı Kuruluşların Medikal Turizm Faaliyetinde Bulunması	26

İKİNCİ BÖLÜM

TARAFLAR ARASINDAKİ HUKUKİ İLİŞKİLERİN TÜRK MADDÎ HUKUKU KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

I. GENEL OLARAK.....	31
II. ARACI KURULUŞLAR VE MEDİKAL TURİSTLER ARASINDAKİ YÜKÜMLÜLÜKLER VE HAKLAR.....	31
A. Aracı Kuruluşların Medikal Turistlere Karşı Yükümlülükleri ve Hakları.....	32
1. Sadakat ve Özen Yükümlülüğü.....	32
2. İş Görme Yükümlülüğü	33
3. Talimatlara Uyma ve Hesap Verme Yükümlülüğü.....	37
4. Bilgi İsteme Hakkı.....	39
5. Ücret Talep Etme Hakkı	40
B. Medikal Turistlerin Aracı Kuruluşlara Karşı Yükümlülükleri ve Hakları.....	40
1. Bilgi ve Belge Verme Yükümlülüğü	40
2. Ücret Ödeme Yükümlülüğü.....	41
3. İş birliği Yükümlülüğü.....	42
4. Bilgilendirilme Hakkı.....	43
5. Güvenliğinin Sağlanması Hakkı.....	43
III. ARACI KURULUŞLAR VE MEDİKAL TURİSTLER ARASINDAKİ SÖZLEŞMELER	44
A. Simsarlık Sözleşmesi	44
1. Sözleşmenin Unsurları.....	45
a. Sözleşmenin Tarafları.....	46

b. Sözleşmenin Konusu.....	47
c. Sözleşmenin Şekli	48
d. Ücret	48
2. Sözleşmenin Sona Ermesi	49
B. Taraflar Arasında Paket Tur Sözleşmesi Bulunmadığına Dair Kanaatimizin Açıklanması	50
C. Vekalet Sözleşmesi.....	53
1. Vekalet Sözleşmesinin Unsurları.....	53
a. Tarafların Anlaşması.....	54
b. Ücret	54
2. Sözleşmenin Sona Ermesi	55
IV. SAĞLIK HİZMETİ SUNUCULARI VE MEDİKAL TURİSTLER ARASINDAKİ YÜKÜMLÜLÜKLER VE HAKLAR.....	58
A. Sağlık Hizmeti Sunucularının Medikal Turiste Karşı Yükümlülükleri ve Hakları	58
1. Tıbbi Teşhis ve Tedavi Sağlama Yükümlülüğü.....	58
2. Hastane Bakımı Sağlama Yükümlülüğü.....	59
3. Aydınlatma Yükümlülüğü.....	61
a. Aydınlatmanın Kapsamı	62
b. Aydınlatmanın Şekli	67
c. Aydınlatmanın Zamanı	70
d. Aydınlatmaya Rıza Ehliyeti	73
e. Kültürel Hassasiyetlere Önem Verilmesi	77
f. E-Onam	78
g. Tıbbi Vekâletname.....	80
4. Sadakat ve Özen Yükümlülüğü.....	82
5. Meslekî Mali Sorumluluk Sigortası Yaptırma.....	85
6. Kayıt Tutma ve Sır Saklama Yükümlülüğü	86
B. Medikal Turistlerin Sağlık Hizmeti Sunucusuna Karşı Yükümlülükleri ve Hakları	91

1. Ücret Ödeme Yükümlülüğü.....	92
2. Gerekli Bilgi ve Belgeleri Verme Yükümlülüğü.....	94
3. Sağlık Hizmetlerinden Adalet ve Hakkaniyete Uygun Olarak Faydalanma Hakkı.....	95
4. Bilgi İsteme Hakkı.....	95
5. Kayıtları İnceleme ve Düzeltmesini İsteme Hakkı	97
6. Sağlık Kuruluşunu Seçme ve Değiştirme Hakkı.....	97
7. Personeli Tanıma Seçme ve Değiştirme Hakkı.....	98
8. Ötenazi Yasası.....	98
9. Tedaviyi Reddetme veya Durdurma Hakkı	102
10. Refakatçi Bulundurma Hakkı.....	103
11. Diğer Haklar.....	103
V. MEDİKAL TURİSTLER VE SAĞLIK HİZMETİ SUNUCULARI ARASINDAKİ SÖZLEŞMELER.....	104
A. Hastaneye Kabul Sözleşmesi.....	105
1. Hastaneye Kabul Sözleşmesinin Türleri	108
a. Tam Hastaneye Kabul Sözleşmesi.....	108
b. Hekimlik Sözleşmeli Tam Hastaneye Kabul Sözleşmesi	110
c. Bölünmüş Hastaneye Kabul Sözleşmesi	112
2. Hastaneye Kabul Sözleşmesinin Kuruluşu	114
3. Sözleşme Yapma Ehliyeti.....	115
4. Sözleşmenin Şekli	116
5. Hastaneye Kabul Sözleşmesinin İhlalinden Doğan Hukukî Sorumluluk.....	116
a. Sözleşmenin İhlali.....	117
(1) Sözleşmenin Hiç İfa Edilmemesi.....	117
(2) Sözleşmenin Gereği Gibi İfa Edilmemesi	118
(3) Tedavi Sonrası Yükümlülüklerin İhlali.....	122
(4) Yan Yükümlülüklerin İhlali.....	122
(5) Koruma Yükümlülüklerinin İhlali.....	123

(6) Gereği Gibi Ancak Zarar Getiren İfa.....	124
b. Sözleşmeden Doğan Sorumluluğun Şartları	126
(1) Borca Aykırı Davranış	126
(a) Kusur	127
(b) Zarar.....	130
(c) İliyet Bağı.....	132
c. Sözleşmenin Türüne Göre Sorumluluk Halleri.....	132
(1) Tam Hastaneye Kabul Sözleşmesinde Sorumluluk	133
(2) Hekimlik Sözleşmeli Tam Hastaneye Kabul	
Sözleşmesinde Sorumluluk.....	134
(3) Bölünmüş Hastaneye Kabul Sözleşmesinde	
Sorumluluk.....	134
d. Tazminat Sorumluluğu	136
(1) Tazminat Sorumluluğunun Doğması İçin	
Gereken Şartlar	136
(2) Tazminat Türleri.....	136
(a) Maddî tazminat.....	137
(b) Manevi Tazminat.....	138
(3) Tazminat Miktarının Belirlenmesi.....	139
(4) Tazminat Davalarında Zamanaşımı.....	140
B. Hekimlik Sözleşmesi	141
1. Hekimlik Sözleşmesinin Unsurları.....	142
a. Bir İşin Görülmesi, Bir İşlemin Yapılması.....	142
b. Tarafların Anlaşması.....	142
c. Sözleşmenin Şekli	143
d. Ücret.....	143
2. Tarafların Yükümlülükleri	144
a. Hekimin Yükümlülükleri	144
(1) Sağlık Hizmeti Verme Yükümlülüğü	144
(2) Sadakat ve Özen Gösterme Yükümlülüğü	144
(3) Şahsen İfa Yükümlülüğü	145

(4) Talimatlara Uyma yükümlülüğü	147
(5) Hesap Verme yükümlülüğü.....	149
(6) Birlikte Vekalet Halinde Yükümlülük.....	150
b. Medikal Turistin Yükümlülükleri	151
3. Hekimlik Sözleşmesinin Sona Ermesi	152
C. Eser Sözleşmesi	156
1. Eser Sözleşmesinin Unsurları	160
a. Bir Eser Meydana getirme	161
b. Bedel.....	162
c. Tarafların Anlaşması	162
2. Tarafların Yükümlülükleri ve Hakları.....	163
a. Sağlık Hizmeti Sunucularının Yükümlülükleri	163
(1) Sadakat ve Özen Yükümlülüğü.....	163
(2) Şahsen İfa Yükümlülüğü	164
(3) Eseri Teslim yükümlülüğü.....	166
b. Medikal Turistin Yükümlülükleri ve Hakları.....	166
(1) Ayıba karşı Tekeffülden Doğan Hakları	168
(2) Sözleşmeden Dönme Hakkı	170
(3) Bedelden İndirim İsteme Hakkı.....	172
(4) Eserin Onarılmasını İsteme Hakkı	173
(5) Tazminat Hakkı	173
3. Eser Sözleşmesinin Sona Ermesi	174
a. İfa Nedeniyle Sona Ermesi.....	174
b. Medikal Turistin Sözleşmeyi Tazminat Karşılığında Sona Erdirmesi	175
c. İmkânsızlık Nedeniyle Sözleşmenin Sona Ermesi	176
(1) İmkânsızlığın Eserin Beklenmedik Bir Olay Sonucu Yok Olmasından Kaynaklanması	176
(2) İmkânsızlığın Medikal Turiste Yükletilen Bir Sebepten Kaynaklanması	177

(3) İmkânsızlığın Sağlık Hizmeti Sunucusuna Yükletilen Bir Sebepden Kaynaklanması.....	178
d. Sağlık Hizmeti Sunucusunun Özen Borcuna Aykırı Davranması Nedeniyle Medikal Turistin Sözleşmeden Dönmesi	179
e. Tıbbi Müdahale Bedelinin Artması Nedeniyle Sağlık Hizmeti Sunucusunun Sözleşmeden Dönmesi veya Sözleşmeyi Feshetmesi	180
f. Tarafların Anlaşması (İkale Sözleşmesi)	182
g. Zamanaşımı.....	183
D. Tedavi Niteliğinde Olmayan Estetik İşlemler İçin Yapılan Sözleşmeler	185
E. Uzaktan Sağlık Hizmetlerinin Sunumu İçin Yapılan Sözleşme .	186
1. Uzaktan Sağlık Hizmeti Sözleşmesi	188
2. Sözleşmenin Hukukî Niteliği.....	189
3. Sözleşmenin Unsurları.....	189
a. İletişim Araçlarının Kullanımı.....	189
b. Hastanın Bilgilendirilmesi	190
c. Tarafların Anlaşması.....	190
4. Sözleşmenin Şekli	191
5. Tarafların Hak ve Yükümlülükleri.....	191
6. Sözleşmenin İhlali.....	192
a. Bilgilendirme Yükümlülüğünün İhlali	192
b. Tıbbi Uygulama Hatası.....	193
7. Sözleşmenin Sona Ermesi	194

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
TARAFLAR ARASINDAKİ HUKUKİ
İLİŞKİLERİN TÜRK KANUNLAR
İHTİLAFI KURALLARI KAPSAMINDA
DEĞERLENDİRİLMESİ

I.	GİRİŞ	195
II.	MEDİKAL TURİZM VE MİLLETLERARASI ÖZEL HUKUK İLİŞKİSİ	197
	A. Yabancılık Unsuru.....	197
	B. Özel Hukuka İlişkin İşlem ve İlişki.....	198
III.	UYUŞMAZLIKLARIN VASIFLANDIRILMASI	198
	A. Lex Fori Vasıflandırma (Mahkemenin Maddî Hukukuna Göre Vasıflandırma)	200
	B. Lex Causae Vasıflandırma (Uyuşmazlığın Esasına Uygulanacak Hukuka Göre Vasıflandırma).....	202
	C. Otonom (Bağımsız) Vasıflandırma.....	203
	D. Medikal Turizmdeki Uyuşmazlıkların Vasıflandırılması	203
IV.	MEDİKAL TURİZMDEKİ BAĞLAMA NOKTALARININ YORUMU	205
V.	ŞEKİL KURALLARI	206
	A. Medikal Turizmdeki Hukukî İşlemlerin Şekillerinin Tâbi Olduğu Hukuk.....	207
	B. İspat Şekline Uygulanacak Hukuk.....	209
VI.	ZAMANAŞIMI	211
	A. Zamanaşımının Vasıflandırılması	211
	B. Zamanaşımına Uygulanacak Hukuk	213
	C. Yabancı Bir Mahkemede Açılan Davanın Zamanaşımına Etkisi	215
VII.	SÖZLEŞMEDEN DOĞAN İHTİLAFLARA UYGULANACAK HUKUK.....	216
	A. Genel Esaslar.....	217
	B. Sözleşme Yapma Ehliyeti.....	218

C. Hukuk Seçimi	220
1. Hukuk Seçimi Anlaşması.....	221
a. Hukuk Seçimi Anlaşmasının Maddî Geçerliliğinin Tâbi Olduğu Hukuk.....	222
b. Hukuk Seçimi Anlaşmasının Şekli Geçerliliğinin Tâbi Olduğu Hukuk.....	224
2. Hukuk Seçiminin Zamanı	225
3. Devlet Hukukunun Seçilmesi.....	227
4. Hukuk Seçiminin Açık veya Örtülü Yapılması.....	229
5. Kısmi Hukuk Seçimi Yapılması.....	232
6. Değişken Şartlı Hukuk Seçimi.....	234
D. Hukuk Seçimi Yapılmaması	234
1. En Sıkı İlişkili Hukuk	235
a. Karakteristik Edim.....	236
b. Karakteristik Edim Borçlusu.....	237
2. Daha Sıkı İlişkili Hukuk.....	240
E. Uygulanacak Hukukun Kapsamı	243
VIII. TÜKETİCİ SÖZLEŞMESİ İHTİLAFLARINA UYGULANACAK HUKUK.....	244
A. Genel Esaslar.....	244
B. MÖHUK M. 26 Hükmü Uyarınca Tüketici Sözleşmeleri.....	248
1. Aracı Kuruluşların ve Sağlık Hizmeti Sunucularının Medikal Turiste Yönelmesi	250
2. Aracı Kuruluşların ve Sağlık Hizmeti Sunucularının veya Temsilcilerinin Siparişi Medikal Turistin Mutad Meskeninde Alması	252
3. Medikal Turiste Hizmetin Mutad Meskeninin Dışında Bir Ülkede Sağlanması	252
a. Hizmetin Sağlandığı Yerin Belirlenmesi.....	256
(1) Hizmetin Bir Kısımının Medikal Turistin Mutad Meskeninde Sunulması.....	257

(2) Şubeler Tarafından Sunulan Hizmetlerin Sağlandığı Yerin Belirlenmesi	259
(3) Uzaktan Sunulan Sağlık Hizmetlerinde Hizmetin Sağlandığı Yerin Belirlenmesi.....	260
4. Hukuk Seçimi	263
5. Sözleşmenin Şekli	264
IX. HAKSIZ FİİL İHTİLAFLARINA UYGULANACAK HUKUK.	265
A. Genel Esaslar.....	265
B. Uygulanacak Hukuk	266
1. Haksız Fiilin İka Yeri Hukuku	266
2. Zararın Meydana Geldiği Yer Hukuku.....	268
a. Zarar Kavramı.....	269
b. Zarar Yeri Kavramı.....	271
3. Medikal Turizmde Haksız Fiilin Meydana Geldiği Yerin Lokalizasyonu.....	273
a. Gizli Zarar veya Potansiyel Zarar Hallerinde Haksız Fiilin Lokalizasyonu	275
b. Zararın Ölüm Olması Halinde Haksız Fiilin Lokalizasyonu.....	282
4. Haksız Fiille Daha Sıkı İlişkisi Olan Hukuk	286
a. Haksız Fiilin Taraflar Arasındaki Sözleşme ile Sıkı İlişki Tesis Etmesi.....	288
b. Değerlendirme.....	292
5. Medikal Turistin Sorumlunun Sigortacısına Başvurma Hakkı	294
6. Hukuk Seçimi	296
7. Uygulanacak Hukukun Kapsamı	299
X. KİŞİLİK HAKLARININ İHLALİNE UYGULANACAK HUKUK	300
A. Kişilik Haklarının Kitle İletişim Araçlarıyla İhlal Edilmesi	301
B. Kişisel Verilerin İhlal Edilmesi	306

XI. GÜVENLİK VE DAVRANIŞ KURALLARINA UYGULANACAK HUKUK.....	308
XII. VEKALETSİZ İŞ GÖRMEYE UYGULANACAK HUKUK	313
XIII.YABANCI HUKUKUN UYGULANMASININ SINIRLARI	315
A. Kamu Düzeni.....	315
B. Doğrudan Uygulanan Kurallar.....	319
1. Lex Causae'nın Doğrudan Uygulanan Kuralları.....	321
2. Üçüncü Bir Devletin Doğrudan Uygulanan Kuralları.....	322
C. Usul Hukukuna İlişkin Kurallar	324

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

MİLLETLERARASI YETKİLİ

MAHKEMELERİN BELİRLENMESİ

I. GİRİŞ.....	329
II. TÜRK MAHKEMELERİNİN MİLLETLERARASI YETKİSİ ...	329
A. Yer İtibariyle Yetki Kuralları.....	331
1. Genel Yetki Kuralı	331
2. Özel Yetki Kuralları.....	336
a. Sözleşmeden Doğan Davalarda Yetkili Mahkemeler	336
(1) İfa Yerinin Belirlenmesi.....	337
b. Tüketici Sözleşmelerinden Doğan Davalarda Yetkili Mahkemeler	341
(1) Tüketici Uyuşmazlıklarında Zorunlu Arabuluculuk.....	343
(2) Zorunlu Arabuluculuğun Anlaşma ile Sonuçlanması.....	345
(3) Zorunlu Arabuluculuğun Anlaşma ile Sonuçlanmaması	345
(4) Hastanın Mutad Meskeninde Dava Açması	346
c. Haksız Fiilden Doğan Davalarda Yetkili Mahkemeler...	347

d. Karşı Davada Yetkili Mahkeme	350
e. Şubelerin Faaliyetlerinden Doğan Davalarda Yetkili Mahkemeler	351
f. Kişilik Haklarının İhlalinden Doğan Davalarda Yetkili Mahkemeler	355
B. Yetki Anlaşması	356
1. Yetki Anlaşması ile Türk Mahkemelerinin Yetkili Kılınması	356
2. Yetki Anlaşması ile Yabancı Mahkemelerin Yetkili Kılınması	357
3. Yetki Anlaşması Yapabilme Şartları	357
a. Yer İtibariyle Yetkinin Münhasır Yetki Esasına Göre Tayin Edilmemiş Olması	357
b. Uyuşmazlığın Yabancılık Unsuru Taşınması	361
c. Uyuşmazlığın Borç İlişkisinden Doğması	362
d. Yabancı Mahkemelerin Seçilmesi	363
e. Yetki Anlaşmasının Geçerliliğinin Yazılı Delille İspat Edilmesi	368
f. Yetki Anlaşmasının Hukukî Sonuçları	372
g. Derdestlik İtirazı	377
h. Yetki Anlaşmalarının Tüketici Sözleşmeleri Bakımından Değerlendirilmesi	384
SONUÇ	389
KAYNAKÇA	409